



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Clypeus Theologiæ Thomisticæ**

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus  
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

**Gonet, Jean-Baptiste**

**Coloniæ Agrippinæ, 1671**

Art. III. Per quam speciem Angelus cognoscat singularia?

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ata virtuti intellectivæ Angeli inferioris; ut-  
pote cum hæc omnia continentur sub ente na-  
turali universaliter sumpto, quod est objectum  
proportionatum intellectus Angeli, etiam infe-  
rioris: Ergo hæc omnia ab Angelo inferiori at-  
tinguntur.

Respondeo negando Majorem: ad cognitio-  
nem siquidem comprehensivam objecti requi-  
ritur insuper, quod omnia quæ sunt formaliter  
et eminenter in ipso cognoscantur tantâ cog-  
nitione quantâ cognoscibilia sunt, ita ut cognitio  
non solum adæquet objectum in esse entis con-  
sideratum, sed etiam consideratum in esse obje-  
ctive cognoscibili: cognitio enim comprehen-  
siva non addit supra cognitionem quidditativam,  
etiam necessario, plurimum rerum notitiam, sed  
adæquationem modi cognitionis activæ cum mo-  
do & perfectione cognoscibilitatis objecti: ca-  
mentis quæ sunt in Angelo superiori, excedunt  
in cognoscibilitate, sicut in entitate, virtutem  
cognitionis quam habet Angelus inferior de ip-  
so propter quem excessum, licet dicantur tali  
virtuti proportionata, proportionem specificatio-  
nis, non tamen proportionem adæquationis &  
comprehensionis.

Insistat tamen: D. Thomas supra quæst. 12.  
art. 8. idem à posteriori collegit intellectum crea-  
turæ non posse cognoscere omnes creaturas possi-  
biles in Deo, qui alias comprehenderet Deum,  
videndo omnia quæ sunt in ipso tam formaliter  
quam eminenter: Ergo censet ad cognitionem  
comprehensivam objecti, sufficere quod omnia  
in ipso tam formaliter quam eminenter contenta  
cognoscantur.

Respondeo negando consequentiam. Cum  
entium ex una parte ad cognitionem omnium crea-  
turarum possibilem, quæ sunt infinitæ, opus sit  
humano infinito, & cognitione in actu simpliciter  
infinita: ex alia vero parte cognitio simpliciter in-  
finita & in actu, non possit esse minor cognoscibi-  
litate Dei, etiam adæquatè sumptâ, cognitio om-  
nium possibilem, si daretur, adæquaret totam  
cognoscibilitatem Dei, subindeque non est mi-  
nus quod esset comprehensiva illius.

Obijciunt tertio: Intellectus per se & connatu-  
raliter exigens habere speciem quidditativè re-  
presentativam objecti, & connaturaliter reci-  
piens cognitionem ejusdem objecti, debet posse  
comprehendere tale objectum: Sed intellectus  
Angeli inferioris connaturaliter exigat habere  
speciem quidditativè representantem Angelum  
superiorem, & connaturaliter recipit ejus cog-  
nitionem: Ergo ipsum comprehendere potest. Ma-  
jor probatur: Species quidditativè representans  
objectum, est ipsum objectum in esse intelligibili  
& ejusdem omnino immaterialitatis in esse re-  
presentativo cum ipso; unde cognitio compre-  
hensiva talis speciei in esse intelligibili, nõ potest  
non esse comprehensiva objecti representati. Sed  
si intellectus Angeli inferioris connaturaliter  
potest habere speciem Angeli superioris, potest  
illam speciem secundum esse intelligibile specta-  
tum comprehendere; quia potest comprehendere  
quodquid est sibi connaturale, & eo modo  
quo est connaturale; illa autem species est se-  
cundum esse representativum connaturalis An-  
gelo inferiori, eo quod quilibet Angelus con-  
naturaliter exigat habere speciem omnium entium  
naturalium pertinentium ad hoc universum: Er-  
go &c.

Respondeo ad comprehensionem Angeli su-  
perioris.

A perioris necessarium fore quod Angelo inferiori  
esset connaturaliter debita species representans  
superiorem, juxta modum ipsius superioris, &  
non tantum juxta modum inferioris: quia si mo-  
dus essendi objecti cogniti, sit supra modum ef-  
fendi cognoscentis, species non recipitur omnino  
connaturaliter in cognoscente, sed supra ejus na-  
turam: sic autem est quod species representans  
Angelum superiorem, recipitur in inferiori, se-  
cundum modum ipsius inferioris Angeli, & non  
secundum modum superioris, ut docet formaliter  
D. Thomas supra relatus; & patet, quia quid-  
quid recipitur, ad modum recipientis recipitur.  
Ad probationem in contrarium respondeo, ad-  
mittendo quod species quam habet Angelus in-  
ferior de superiori, sit secundum esse intelligibile  
ipse Angelus superior, etiam secundum excessum  
immaterialitatis quem habet supra inferiorem:  
ex hoc tamen solum sequitur, quod Angelus in-  
ferior cognoscat superiorem, quantum ad illam  
majorem immaterialitatem quoad rem, non ve-  
rò quod comprehendat ipsum: quia ad hoc pos-  
teriorius non sufficit quod species representet il-  
lam majorem immaterialitatem Angeli superio-  
ris, sed præterea requiritur quod species sit, se-  
cundum esse diminutum quogaudet, ejusdem im-  
materialitatis cum Angelo superiori, & quod in-  
tellectus cognoscentis habeat illum modum uni-  
versalitatis in cognoscendo, quem habet Angelus  
cognitus, vel alium perfectiorem & magis uni-  
versalem: quia aliàs Angelus superior non attingitur  
quantum est attingibilis ex natura sua, &  
illo modo quo de facto attingitur per proprium  
intellectum.

## ARTICULUS III.

*Per quam speciem Angelus cognoscat  
singularia?*

Certum est Angelos cognoscere singularia,  
etiam materialia. Nam ut discurrit D. Tho-  
mas hic quæst. 57. art. 2. fides Catholica docet  
hæc inferiora administrari per Angelos, secun-  
dum illud ad Hebræos 1. *Omnes sunt administra-  
torii spiritus*: si autem singularium notitiam non  
haberent, nullam providentiam habere possent  
de his quæ in hoc mundo aguntur, cum actus  
non sint nisi singularium. Præterea secundum  
philosophiæ documenta ponuntur Angeli moto-  
res orbium cælestium, & quod eos moveant se-  
cundum intellectum & voluntatem. Item cum  
singularium cognitio hominibus conveniat, non  
potest denegari Angelis, qui habent vim intelli-  
gendi perfectiorem, magis unitam, & ad plura se  
extendentem.

Hoc supposito, inquirunt Theologi, per quam  
speciem Angeli cognoscant singularia, & omnia  
eorum accidentia? In cujus difficultatis resolutio-  
ne Scotus in 2. dist. 3. quæst. ultima, & dist. 9.  
quæst. 2. negat Angelum per eandem speciem,  
quæ intelligit naturam communem, cognoscere  
directè ejus individua. S. verò Bonaventura ibi-  
dem dist. 7. quæst. 2. licet id concedat, contendit  
tamen, accidentia communia, sive quæ non per se  
conveniunt individuis, ab Angelo cognosci per  
proprias illorum species.

## §. I.

Statuitur vera Sententia.

59

**D**ico tamen: Angelus cognoscit directè singularia, & omnia eorum accidentia, per eandem speciem, per quam naturam specificam illis communem intelligit. Ita S. Doctor, quoad individua præcise, hic art. 2. in corp. & in solutione ad 3. his verbis: *Dicendum quod Angeli cognoscunt singularia per formas universales, quæ tamen sunt similitudines rerum, & quantum ad principia universalia, & quantum ad individuationis principia.* Quoad accidentia verò quodlib. 7. art. 2. in solutione ad 1. ubi sic ait: *Sicut autem per unam speciem concretam potest Angelus cognoscere diversa individua, ita etiam multo amplius potest per unam cognoscere quicquid est in uno individuo: ut non oporteat eum aliam speciem habere, quæ cognoscat colorem & odorem unius pomi, sed simul cognoscendo hoc pomum, cognoscit quicquid est in pomis illis, & essentialiter, & accidentaliter.*

60

Probatur unicâ, sed efficaci ratione. Species quâ Angelus utitur in cognitione rei materialis, non repræsentat præcise naturam specificam, sine singularitate; sed simul utrumque, etiam directè, cum omnibus accidentibus: Ergo per eandem speciem cognoscit directè singularia, & omnia eorum accidentia, per quam naturam specificam illis communem intelligit. Consequentia patet. Antecedens probatur. Species, quâ utitur Angelus ad cognoscendam rem etiam materialem, est participatio immediata divinæ essentiæ, secundum quod habet rationem speciei intelligibilis: Ergo sicut essentia divina non repræsentat solam naturam specificam, sed etiam ad rationes individuales, cum omnibus earum accidentibus, directè extenditur, ita & species quâ utitur intellectus Angeli. Probatur Consequentia: quia effectus debet, quantum fieri potest, assimilari suæ causæ: non est autem impossibile, si non repugnat, neque ex parte essentiæ divinæ in ratione speciei considerata, neque ex parte ipsius speciei Angelicæ, ab ea per participationem derivatæ, quod hæc sicut illa repræsentet simul naturam specificam, ejus individuationem, & omnia ipsius accidentia: Ergo de facto species Angelica hæc omnia repræsentat. Probatur Minor quoad speciem Angelicam (nam ex parte essentiæ divinæ satis constat nullam esse repugnantiam) probatur, inquam, quia cum hac universalitate prædicta species remanet adhuc, etiam in repræsentando, finita simpliciter, & solum infinita secundum quid; quatenus scilicet, repræsentando naturam specificam, repræsentat simul omnia ejus individua, etiam possibilia, contenta in virtute causarum naturalium pertinentium ad hoc universum; ad quod non requiritur infinita perfectio in tali specie; sicut ad hoc ut natura specifica, per eam repræsentata, omnia sua individua, etiam possibilia, contineat, non desideratur in ipsa infinita perfectio, ut magis patebit ex solutione argumentorum. Atqui si in hujusmodi specie non requiratur infinitas ad omnia supra dicta simul repræsentanda, nulla potest dari repugnantia quin ea repræsentet: Ergo &c.

61

Confirmatur primò: Anima nostra per plures species & potentias cognoscit directè naturam specificam, ejus individua, & accidentia: Ergo per eandem speciem & potentiam debet

**A** Angelus directè & simul cognoscere ea omnia. Probatur consequentia: quia quæ possunt conjungi.

Confirmatur secundò: Ideò species quâ utitur intellectus noster, pro statu præsentis, solam per abstractionem à phantasmatibus, atque ab eo utitur Angelus; utpote quæ non definitur atque propter quam concedi non debeat, quod repræsentet directè & simul naturam specificam & ejus individua.

B.

## §. II.

Solvuntur obiectiones.

**O**bjicies primò: Si species angelicæ naturam aliquam specificam repræsentantes, omnia ejus individua manifestarent, essent infinita perfectionis: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela probatur: Intra quamlibet naturam specificam possibilia sunt infinita individua: Sed posse infinita individua repræsentare, infinitam perfectionem dicit. Ergo si species angelicæ naturam aliquam specificam repræsentantes, omnia ejus individua manifestarent, essent infinita perfectionis.

C.

Respondeo ex Divo Thoma quæst. 20. de veritate artic. 4. ad 1. ex eo quod species Angelica possint infinita individua repræsentare, non loqui illas esse infinitas simpliciter, sed tantum secundum quid: sicut natura, sub qua continentur infinita illa individua, est solum infinita perfectionis secundum quid; quia non obstante quod sub se infinita contineat, est definita ad certum genus, certamque differentiam; & sicut scientia indita animæ Christi se extendit ad infinitas cognitiones & actus amoris, quos Angeli & Sancti per totam æternitatem elicuntur sunt; & tamen est simpliciter finita, & solum secundum quid infinita, ut docet idem S. Doctor loco citato & 3. quæst. 10. art. 3. ad 2.

D.

Dices cum Scoto: Ubi pluralitas numeralis requirit majorem perfectionem, ibi infinita pluralitas requirit infinitam perfectionem simpliciter; sicut si portare simul plura pondera, inferat virtutem intensivè majorem; posse simul portare infinita, arguit virtutem infinitè intensam, sive intensivè infinitam: Sed posse repræsentare plura individua, dicit majorem perfectionem, quam posse repræsentare unum tantum: Ergo posse repræsentare infinita, arguit in specie angelica infinitam virtutem simpliciter.

E.

Respondeo Majorem esse veram, quando pluralitas numeralis requirit majorem perfectionem secundum intensionem determinatam, ut contingit in exemplo adducto, non tamen quando requirit majorem perfectionem secundum gradum specificum ordinis superioris: stat enim quod una perfectio alioris ordinis, quamvis simpliciter finita sit, tantæ tamen sit perfectionis quod excedat infinitas perfectiones inferioris ordinis, & eminenter æquivalat eis; ut patet in actu charitatis, qui æquivalat quantum ad beatitudinem & perfectionem, imò superat infinitas actus amoris naturalis: unde ut una species Angelica æquivalat infinitis speciebus nostris, quarum quælibet unam tantum quidditatem, vel

Bibli

unum tantum individuum representat, non requiritur quod sit infinite perfecta, sed sufficit quod sit ordinis superioris.

Objicies secundo: Cognitio intuitiva desumitur ab objecto presenti, & consequenter fit per species ab eo acceptas: Sed Angelus cognoscit intuitivè singularia, quando existunt: Ergo illa cognoscit per species ab illis acceptas, non vero per species universales sibi ab initio infusæ.

Respondeo quod quamvis cognitio intuitiva debeat necessariò terminari ad objectum præsens, non est tamen necessarium, ut species ab eo desumatur aut dependeat, sed potest esse expressa ab aliquo alio superiori, in quo objectum illud secundum omnia quæ habet continetur & representatur: unde species quibus Angeli singularia existentia intuitivè cognoscunt, sunt expressæ ab essentia divina, in qua hujusmodi singularia continentur & representantur, secundum quod existunt in actu exercitio in sua propria temporis differentia.

Objicies tertio: Si Angelus cognosceret singularia, & omnia eorum accidentia, per eandem speciem, unica species rationes inter se oppositas & repugnantes, puta albedinem & nigredinem, sessionem & stationem, vitam & mortem, quæ eidem individuo successive conveniunt, simul representaret. Item cum species sit formalis similitudo objecti quod representat, si eadem species naturam singularem & omnia ejus accidentia representaret, illa simul esset substantia & accidens. Præterea Angelus posset naturaliter cognoscere futura contingentia, quia per illam speciem sibi ab initio infusam cognosceret durationem in qua singularia habitura essent existentiam: Sed hæc non debent admitti: Ergo &c.

Respondeo ad primum, non esse contra rationem speciei excedentis & eminentis, ut simul & uniformiter represententur rationes oppositas, tanquam partialia & inæquata objecta, eo quod representent objectum principale in quo hæc continentur; maxime cum representent illa ut convenientia eidem objecto, pro diversis temporibus; sub qua ratione inter se non habent oppositionem & repugnantiam.

Ad secundum satis probabiliter dici posset, species Angelorum non representare accidentia illa nisi solum virtualiter, atque ita non esse formales ipsorum similitudines: species enim non habet necessariò esse formalis similitudo nisi objecti primarii, aut saltem eorum quæ directè & per se ad illud pertinent. Verum conformius ad supra dicta respondendum est, non esse inconveniens quod eadem species sit simul in esse intelligibili substantia & accidens: quia res quæ in esse representativo & naturali opponuntur, in esse representativo & intelligibili conveniunt & adunantur, ut fuscæ antea declaratum est.

Ad tertium nego sequelam: licet enim species Angelorum representent semper rerum naturas, singularitatem, existentiam, durationem, imò & exercitium omnium istorum, non representant tamen illa in actu exercitio, sed in actu signato, & per modum quidditatis possibilis, abstracto ab actuali exercitio, actu exercitio. Ratio est, quia species Angelicæ habent naturalem determinationem ad illa omnia actualiter representanda quæ actu pertinent ad hoc universum, eo modo quo ad ipsum pertinent: omnia autem illa

Tom. II.

**A** habent suo modo suas quidditates, secundum quas per modum possibilium nondum in actu exercitio existentium continentur in virtute causarum naturalium, & sic in illis contenta pertinent ad hoc universum; atque ita & semper representantur à speciebus angelicis, & ab Angelis cognoscuntur: quando verò singularia ponuntur in esse, tunc representatur natura, ut in actu exercitio conjuncta hic & nunc cum singularitate, existentia, duratione, & aliis accidentibus quæ tunc illi conveniunt; subindeque tunc cognoscitur ab Angelo natura singularis, ut in actu exercitio existens & durans.

**B** Nec sequitur hinc quod species angelicæ, dum postea in actu exercitio ista representant, debeant intrinsecè mutari, seu perfectionem aliquam intrinsecam de novo recipere: nam quod hæc in actu exercitio antea non representarent, non proveniebat ex defectu perfectionis aut actualitatis in illis, sed solum ex defectu exercitii & actualitatis in objecto, quod antea non erat in actu exercitio existens & durans. Unde **D. Thomas** quodlib. 7. art. 3. ad 2. *Quando aliquid de novo incipit esse præsens, Angelus cognoscit illud, non factâ aliqua innovatione in ipso Angelo, sed in re cognoscibili, in qua est aliquid quod prius non fuit.* Et quæst. 16. de malo art. 7. ad 3. *Quod demon, inquit, non cognoscit id quod est futurum, non provenit ex eo quod intellectus suus sit in potentia, sed ex eo quod singulare futurum, nondum participat formam speciei, cuius similitudo actu præexistit in intellectu Demonis.* Potest hoc explicari exemplo relationis paternitatis, actu terminata ad unicum filium, quæ absque ulla sui mutatione, aut additione alicujus intrinseci, terminatur & extenditur ad alios de novo genitos; & idem dic de similitudine parietis, & aliis hujusmodi: quia formæ illæ sunt talis naturæ, ut habeant determinationem ad communicandum illi lum effectum formalem, posito solum aliquo extrinsecò connotato.

**D** Dices: Licet hoc possit dici de relativis, non tamen de absolutis; non potest enim res absoluta (qualis est species angelica) de novo habere determinationem intrinsecam quam antea non habebat, absque intrinseca sui mutatione: Sed representare individua, ut existentia & durantia in actu exercitio, est denominatio intrinseca, quæ non convenit speciei Angeli ante productionem ejusmodi individuum: Ergo non habet illam absque intrinseca sui mutatione.

**E** Respondeo negando Majorem univèrsaliter: licet enim vera sit in rebus absolutis inferioribus, non tamen in rebus absolutis eminentibus; qualis est species angelica, quippe quæ habet excellentem representandi modum; in quantum est participatio modi representandi divinæ essentia: hinc enim fit quod sicut essentia divina, ut habet rationem speciei intelligibilis, antecederet ad determinationem, voluntatis divinæ circa rerum productionem non representat eas ut existentes, aut futuras; & tamen post dictam determinationem, absque eo quod intelligatur aliquid ipsi in ratione speciei superaddi, representat easdem res ut futuras, imò & ut existentes in æternitate, ut in Tractatu de scientia Dei fuscæ exposuimus: ita similiter species angelica representativa alicujus quidditatis specificæ, antecederet ad productionem individuum, non dicitur illa representare ut existentia in actu exercitio, bene tamen statimque existunt, quamvis

Ddd ij ex tali

73

74

Disp. 4. Art. 1.

ex tali existentia nihil perfectionis de novo in se recipiat.

## ARTICULUS IV.

*Utrum Angeli futura contingentia seu libera naturaliter cognoscere possint?*

## §. I.

*Præmittuntur quæ apud omnes sunt certa.*

75. **C**ertum est Angelos naturaliter cognoscere futura necessaria, qualia sunt ea quæ continentur in causis naturaliter ad eorum productionem determinatis, atque adeo de lege Dei ordinaria inimpedibilibus. Sic Angeli multò melius quàm Astrologi norunt eclipses futuras, cursus planetarum, & tempestates inde secuturas, & alia similia: habent enim universalem & mirabilem scientiam causarum naturalium, & consequenter effectuum ex illis naturaliter & necessario provenientium.

76. **C**ertum est etiam, Angelos posse futura contingentia & libera, id est à causis contingentibus & liberis dependentia, cognoscere cognitione quadam conjecturali, ex aliquibus indicis solum probabilibus deducta, atque adeo incerta: sicut Medicus ex tactu pulsus, inspectione urinae, & aliis indicibus, præcognoscit sanitatem infirmi. Nam cum diuturna observatione, & plurimum annorum experientia, sciunt quæ ut plurimum hominum voluntates inclinare soleant, & quæ ex susceptionibus, tentationibus, occasionebus, & aliis hujusmodi sequantur, prædicta futura conjectantur. Unde solum restat difficultas an ea certò & infallibiliter virtute sua naturali scire possint?

## §. II.

*Conclusio negativa statuitur.*

77. **D**ico igitur, Angelum per vires suæ naturæ, & secluso lumine divinæ revelationis, non posse certò præcognoscere futura contingentia & libera, v. g. ista: Job vincet tentationem Dæmonis in extrema sua nuditate, afflictione, orbitate &c. Adam verò in paradiso deliciis affluens, cedit tentationi & suggestioni Dæmonis. Ita S. Thomas hic art. 3. & communiter Theologi cum illo.

Colligitur ex Scriptura & SS. Patribus, assertentibus prædictionem futurorum, certissimum esse Divinitatis signum & argumentum: nam Isaiæ 41. dicitur: *Annuntiate quæ ventura sunt, & dicemus quia Dñi estis vos.* Et cap. 46. *Ego sum Deus, & non est ultra, nec est similis mei, annuntians ab exordio novissima, & ab initio quæ nondum facta sunt.* Item Danielis 2. ex hoc collegit Nabuchodonozor, Deum Danielis verum Deum esse, quia potuit revelare somnium suum de futuris contingentibus. Propter quod Chrysostomus homil. 18. in Joan. *Certa, inquit, futurorum prædictio, immortalis Dei solius opus est.* Et Tertullianus in Apolog. cap. 20. *Idoneum opinor testimonium Divinitatis, veritas divinationis.* Accedit communis hominum consensus; nam apud omnes gentes, præcognoscere futura libera ab aliis exequenda, appellatur *divinare*, ut per hoc significetur, talem præscientiam esse aliquid divinum, Deoque maxime proprium.

A Potest etiam probari conclusio ratione D. Thomæ. Si Angelus per vires suæ naturæ possit cognoscere futura contingentia, vel ea cognoscere in causis, vel in seipsis? Non in causis, quia liberum arbitrium ex se indifferens est ad unam & alteram partem, & æquè respicit unam atque alteram; subindeque ex illo non magis intelligitur eventus futurus quàm non futurus: nec in seipsis, quia futura non existunt in tempore, quod est propria illorum mensura; cum non sint producta, & extra causas posita; sed solum in mensura superiori æternitatis, quæ cum sit infinita & indivisibilis, ambit omne tempus, coexistit non solum rebus presentibus, sed etiam præteritis & futuris, & ut loquitur S. Doctor: *Cum sit simplex, toti tempori adest, & ipsam conclusit.* Atqui sola cognitio divina mensuratur æternitate, non verò angelica, cujus propria mensura est ævum, vel tempus distretum, ut supra disputatione 6. ostensum est: Ergo solius Dei est, omnia futura in seipsis videre, prout sunt præsentia in mensura suæ æternitatis, non verò hominis, vel Angeli.

Eadem ratione utitur idem S. Doctor infra quæst. 86. art. 4. ad probandum intellectum humanum non posse per vires suæ naturæ futura contingentia cognoscere. Illam tamen despicit Vazquez hic disp. 108. cap. 2. vocans eam *insulam*: quia (inquit) licet Angelus per vires suæ naturæ non possit certò cognoscere futurum contingens, neque in seipso, neque in suis causis, bene tamen in veritate objectiva propositionum contradictoriarum, quæ de ipso futuro ab Angelo formari possunt: utpote cum hæc sit naturæ talium propositionum, quod antecederet ad quicumque determinationem causarum sui objecti, una sit determinatè vera, & altera falsa. Adhuc non posse ratione philosophicâ veritatem istam probari, sed solum ex Scriptura & SS. Patrum testimonio. Suæ tamen paulo post assertionis oblitus, num. 19. ait, ideo Angelum non intelligere futura contingentia, quia non sunt objecta naturaliter accommodata ejus intellectui.

Verum hæc ratio Vazquezii nihil aliud est, quàm ridicula principii petitio: quid enim aliud est futura illa non posse certò cognosci ab Angelo, quàm esse objecta intellectui ejus improprietate, sive non accommodata? Hoc ipsum ergo est quod inquiritur, & quod remanet probandum: cur scilicet futura illa non sint objecta proportionata intellectus Angelici. Ad hoc quod cum sint objecta naturalia, ac proinde ejusdem ordinis cum potentia Angeli, sufficienter ei videntur esse proportionata.

Aliud verò quod dicit Vazquez, nempe futura libera posse ab Angelo cognosci in veritate objectiva propositionum contradictoriarum de futuro contingenti, non minùs absurdum est: nam ratio & lex contradictionis petit solum quod si una pars est vera, altera sit falsa; non autem quod illa præ alia sit determinatè vera: ridiculum enim est dicere quòd v. g. ista propositio: *Petrus cras ambulabit*: ex eo quòd illi apponam contradictoriam (quod omnino per accidens est) redderetur certa & determinata. Unde D. Thomas quæst. 16. de malo art. 7. *Ea quæ sunt ad utrumlibet, non possunt præcognosci in suis causis determinatè, sed sub distinctione, utpote quia erunt vel non erunt, sic enim habent veritatem.* Determinata ergo veritas in futuris contingentibus, nec ex vi contradictionis oriri potest, nec ex natura ipsius futuri